

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1818

av Carl-Oskar Bohlin (M)

Översyn av främjandeförbudet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten till en översyn av främjandeförbudet i 38 § och 54 § andra stycket lotterilagen (1994:1000) inom ramen för regeringens pågående utredning om spelfrågan.

Motivering

År 1994 röstade Sverige ja till ett EU-medlemskap och vi blev därmed en integrerad del av den europeiska kontinenten. Det ledde till en ökad interaktion mellan såväl fysiska som juridiska personer, och interaktionen är idag större än någonsin. De fyra friheterna har rivit murar och byggt nationsöverskridande broar till förmån för EU-medborgarna. Sveriges riksdag och regering bör ständigt arbeta för att undanröja hinder för den inre marknaden, så kallade handelshinder.

Ett område där Sveriges åtaganden för den fria rörligheten inte är tillfyllest är spelmarknaden. Det svenska spelmonopolet stänger ute utländska aktörer från den svenska marknaden samtidigt som svenska monopolbolag tillåts verka på utländska marknader.

Det svenska spelmonopolet och den svenska spelregleringen har officiellt motiverats av konsumentskyddsskäl. Tanken är att monopolet skall hålla nere så kallade negativa externaliteter i form av spelberoende och problemspelande. Ett monopol är dock en mycket skarp åtgärd och inte nödvändigtvis den bästa. För att monopolet skall vara motiverat bör det dels ha önskad effekt på de negativa externaliteterna, och dels inte ge upphov till samhällsekonomiska kostnader vilka står ur proportion till de problem som man vill lösa. Monopolet håller medvetet nere vinståterbetalningen till konsumenterna

samtidigt som priset för spelande ligger högt, för att minska det totala spelandet och således också de negativa externaliteterna.

Statistik visar att prevalensnivåer för spelberoende är relativt stabila och jämförbara mellan länder och över tiden. Typiskt är att omkring 2 procent av ett lands befolkning har problem med sitt spelande oavsett om marknaden präglas av ett monopol eller av fri konkurrens. Att hålla fast vid ett monopol, vilket ger betydligt lägre vinståterbetalning till konsumenterna jämfört med vad som erbjuds från privata aktörer, med motiveringen att man vill hålla nere spelmissbruk och problemspelande håller inte efter att statistiken fått tala sitt tydliga språk. Monopolet misslyckas med sitt ursprungliga syfte. När utländska spelbolag ämnar öppna konsumenternas ögon för den låga svenska vinståterbetalningen väljer Sverige att stänga dörren och förbjuda marknadsföring av mer konsumentinriktade speltjänster. Sverige väljer att tillämpa främjandeförbudet. För att förhindra utländska spelaktörer från att uppmärksamma konsumenterna om deras högre vinståterbetalningar samt för att stärka det svenska monopolet har Sveriges riksdag genom 38 § och 54 § andra stycket lotterilagen valt att införa ett förbud mot marknadsföring av spel arrangerade utomlands riktade mot en svensk publik. Förbudet innefattar en specialstraffrättslig sanktion med fängelse i straffskalan.

Tidigare har förbudet varit formulerat så att såväl främjande av ett inom landet anordnat otillåtet lotteri som ett utom landet anordnat sådant har varit kriminaliserat. Nu avser straffbestämmelsen endast främjande av ett utom landet anordnat lotteri och alltså inte främjande av ett inom landet anordnat otillåtet lotteri.

Lagrådet varnade med ledning av dåvarande artikel 59 EG (nuvarande artikel 49) för att straffbestämmelsen i fråga kunde strida mot EU-rätten och därför inte borde genomföras (prop. 1998/99: 29 s. 17–18). Nu har Svea hovrätt fastställt detta. I de förenade målen B 1016-08 och B 1103-08 fastställer Svea hovrätt att straffbestämmelsen i 54 § står i strid med det EU-rättsliga diskrimineringsförbudet. Lagrummet har således spelat ut sin roll. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Carl-Oskar Bohlin (M)